

aldrig have. Der maa her blive en fattig Begrænsning af Selvbestemmelsen, og der mener jeg ligger den bedste og sikreste Garanti mod, at en Oversvømmelse finder Sted af Personer, som kræve denne Understøttelse, og som ellers vilde have forserget sig selv. Enhver, som sætter Pris paa at være en uafhængig og selvstændig levende Person, paa ethvert Punkt selvstændig og uafhængig af en anden, enhver saadan vil ikke blive fristet til at søge om denne Understøttelse. Men ganske vist vilde det jo i høj Grad styrke denne Modstandskraft mod at oversvømmes med Begæringer om offentlig Understøttelse, som jo kunde komme fra Personer, som ellers vilde kunne sørge for sig selv, dersom man tænkte sig et Supplement til Loven i den Retning, som de nye sociale Bestræbelser i det hele gaa ud paa, og som jeg betragter som overordentlig vigtig, og det er, at der gives den, som arbejder paa, og hvem det vil lykkes for en væsentlig Del at sørge for sig selv i sin Alderdom, Hjælp til denne Selvhjælp. Det ligger jo ganske udenfor denne Lov, og det ligger ganske udenfor det oprindelige Lovforslags § 64, men det er et Supplement, som ikke er uden Vigtighed, ogsaa for at hindre, at et Lovforslag som dette drager Personer bort fra det, som er Idealet, nemlig at de skulle sørge for sig selv ogsaa i Alderdommen, dersom man kan sige, at der sættes en Præmie for at sørge for sig selv, idet vi understøtte disse Bestræbelser paa en fremtrædende Maade. Jeg tør maasse omtale det her, fordi det var et af de sidste Ord, som et nylig afdød Medlem af dette Ting sagde til mig, et Medlem, der havde ofret hele sit Liv saa at sige paa disse Spørgsmaal, og som med saa omfattende Eftertanke har arbejdet derfor. Det var de sidste Ord, afdøde Schlegel udtalte til mig i en privat Samtale, da der var Tale om Tanken i dette Lovforslag, som han sluttede sig til, men med den Bemærkning, at der maatte særlig hedes Præmie til Joll, som ville og ere i Stand til at sørge for sig selv. Det anser jeg ogsaa for at være et meget ønskelig Supplement til et Lovforslag som dette, den Tanke, som findes deri. Jeg kunde for saa vidt gerne ønske, at det forelaa samtidigt. Jeg ser godt, hvor store Vanskeligheder der er derved, jeg ser godt, at det er en af de vanskeligste Opgaver for Lovgivningsmagten, at løse Spørgsmaalet om den Alderdomsunderstøttelse, som skal gives til dem, der kunne og ville arbejde paa at hjælpe sig selv, og at give dem en Støtte dertil, hvad der maatte kræve store Apparater — vi se jo i vort Naboland, hvor store Apparater der kræves — hvis det da

ikke skulde kunne ordnes paa den Maade, som afdøde Schlegel altid tænkte sig, nemlig i Forbindelse med Spørgsmaalet om Sygekasser. Men det er et Spørgsmaal, som er langt fra modent til Løsning endnu, og jeg kan ikke erkende, at det skulde være nødvendigt at vente med en Bestemmelse som denne saa længe, indtil det kom. Alt, hvad der vedrører den offentlige Fattigforsørgelse, blandt andet det offentlige Fattigvæsen i egentlig Forstand eller en Understøttelse som denne, som ikke kaldes offentligt Fattigvæsen, men som dog er offentlig Forsørgelse, alt, hvad der ordnes i den Retning har været ordnet uden at tænke paa de socialpolitiske Opgaver, som den moderne Tid har fremtalt, og da det nævnte Spørgsmaal er en Bestanddel af dette Forsørgelsesvæsen, Topunktet eller Afslutningen deraf, vilde jeg finde det ubehøvet og ubilligt at sige om en Del af Lovgivningen, at den skal vente, indtil dette, som vi endnu ikke have løst, og som vi have vanskeligt ved at løse, kan komme med. Det forekommer mig derfor ikke, at denne Indvending eller denne Betænelighed kan være afgørende imod at tage en Tante op og slutte sig til et Forslag, som gennemfører en Tante, som dog i sin Rod, i sin Begyndelse er et ganske naturligt Udtryk for, hvad den offentlige Forsørgelse tilstræber og maa tilstræbe, naar det vil realisere sin Opgave paa en virkelig human Maade.

Saaledes skillede Sagen sig for mig, den Gang jeg alene havde Tanken i det oprindelige Lovforslags § 64 at dvæle ved, at Forslaget, uagtet der var Betæneligheder derved, dog hvilede paa en saa rigtig Tante, at man ikke burde eller kunde skyde den ud. Saa er det jo et Spørgsmaal, om de Forandringer, som Tanken er undergaaet ved at blive til et selvstændigt Lovforslag paa den Maade, som det er gennemført, skulde forøge Betænelighederne paa en saadan Maade, at man nu skulde have større Vanskelighed ved at stille sig gunstigt dertil end tidligere. Det forekommer mig, at Betænelighederne ere voksende noget, det mener jeg, og det forekommer mig, at der er sat lovlig smaa Betingelser nu i Forhold til, hvad der i det oprindelige Lovforslag var sat som Betingelse for at nyde denne Understøttelse. Det kan jo nok være, at man nu vil saa for mange med under den, at man ikke er saa sikret derimod som tidligere, og derved vokser ogsaa en anden Betænelighed, den nemlig, om ikke Kommunen, som i det oprindelige Lovforslag forudfattes alene at bære denne Byrde, maa være yderligere betænkelig ved denne Tilstrømning af Krævene paa denne Understøttelse, og om det Bøde-